

Domov>Sodni postopki>Civilne zadeve>Katero sodišče je pristojno

Katero sodišče je pristojno

Švedska

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

Civilnopravne spore praviloma obravnava redno sodišče splošne pristojnosti. Zadevo je treba predložiti pristojnemu okrožnemu sodišču („tingsrätt“).

Za odločanje o nekaterih vrstah civilnopravnih zadev sta pristojni dve specializirani sodišči, in sicer delovno sodišče („Arbetsdomstolen“) in gospodarsko sodišče („Marknadsdomstolen“). Za posebne vrste zadev so pristojna tudi nekatera okrožna sodišča. Informacije o pristojnosti teh sodišč so na voljo v odgovoru na tretje vprašanje v nadaljevanju.

Več informacij o rednih sodiščih splošne pristojnosti je na voljo [tukaj](#), o specializiranih sodiščih pa [tukaj](#).

Nekatere civilnopravne spore obravnavajo organi, ki niso prava sodišča. Izvršilni organi lahko v poenostavljenem postopku v okviru skrajšanega postopka stranki naložijo plačilo ali odredijo druge ukrepe. Odločitve teh organov se lahko izpodbijajo pri okrožnem sodišču. Nekatere vrste sporov v zvezi z najemi ali zakupi obravnavajo razsodišča za najem („hyresnämnder“) ali razsodišča za zakup („arrendenämnder“).

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?**2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?**

Vse civilnopravne zadeve se praviloma najprej predložijo najnižjemu sodišču, tj. okrožnemu sodišču („tingsrätt“).

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)**2.2.1 Splošno pravilo krajevne pristojnosti**

Postopek je praviloma treba začeti v kraju stalnega prebivališča toženca. Šteje se, da ima fizična oseba stalno prebivališče v kraju, kjer je vpisana v register prebivalstva. Informacije o tem, kje je oseba vpisana v register prebivalstva, je mogoče dobiti pri švedski davčni upravi („Skatteverket“) (telefon: +46 856485160). Za pravne osebe se načeloma šteje, da so rezidenti v kraju svojega registriranega sedeža.

Postopek je mogoče začeti pred švedskim sodiščem, tudi če oseba ne prebiva na Švedskem. Če toženec nima stalnega prebivališča, se lahko postopek začne pred sodiščem v kraju njegovega začasnega prebivališča ali, v nekaterih primerih, v kraju njegovega zadnjega stalnega ali začasnega prebivališča. V nekaterih civilnopravnih sporih se lahko postopek začne pred švedskim sodiščem, tudi če ima toženec stalno prebivališče v tujini. Če ima toženec na Švedskem v lasti premoženje ali če je na Švedskem sklenil pogodbo, je to odločilno za določitev pristojnosti.

V mednarodnih zadevah je treba upoštevati, da švedske določbe o sodni pristojnosti veljajo samo na območjih, ki so pod švedsko pristojnostjo. Švedska pristojnost večinoma pomeni, da je švedsko sodišče pristojno na podlagi nacionalnih določb o pristojnosti sodišč. Pri tem je treba upoštevati tudi morebitne veljavne mednarodne sporazume. Najpomembnejše za Švedsko so uredba Bruselj I, Bruseljska konvencija in Luganska konvencija, s katerimi se urejajo vprašanja pristojnosti sodišč, če ima toženec stalno prebivališče v državi, ki je zajeta z navedeno uredbo ali konvencijama. V njih je med drugim zlasti poudarjeno, da se navezne okoliščine, na podlagi katerih se lahko tožba v zvezi z obveznostjo plačila vložijo v kraju, kjer ima toženec premoženje, ne morejo uporabiti, če gre za osebo, ki ima stalno prebivališče v državi članici ali državi pogodbenici konvencije.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila**2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?**

Uporablja se več pravil o pristojnosti, v skladu s katerimi se lahko tožba vložijo pri sodišču, ki ni sodišče v kraju stalnega prebivališča toženca. Mednarodni dogovori, kot so uredba Bruselj I ter Bruseljska in Luganska konvencija, vsebujejo tudi pravila o pristojnosti več sodišč.

Najpomembnejša švedska pravila o pristojnosti več sodišč so:

oškodovanec lahko vložijo tožbo v kraju storitve škodnega dejanja ali povzročitve škode. Načeloma se ta določba ne uporablja v primeru kršitve pogodbe.

Odškodninska tožba zaradi kaznivega dejanja se lahko vložijo v povezavi s kazenskim pregonom;

potrošniki lahko v potrošniških zadevah, ki vključujejo majhne zneske, postopek zoper trgovca začnejo pred svojim sodiščem;

zadeve v zvezi s pogodbeno obveznostjo plačila se v nekaterih primerih lahko predložijo v kraju sklenitve pogodbe. Nasprotno pa švedsko pravo ne vsebuje določb o pristojnosti sodišča v kraju izvršitve pogodbe;

tožba zoper trgovca, ki se nanaša na spor v povezavi s poslovno dejavnostjo, se lahko v nekaterih primerih vložijo v kraju poslovanja;

zadeve v zvezi z varstvom in vzgojo otrok, nastanitvijo in pravicami do stikov praviloma obravnava sodišče v kraju stalnega prebivališča otroka (glej tudi poglavje Starševska odgovornost – Švedska);

preživninske zadeve praviloma obravnava sodišče v kraju stalnega prebivališča toženca, tožbe za ugotovitev očetovstva, zakonske zadeve in zadeve v zvezi s starševsko odgovornostjo (varstvo in vzgoja otrok ter njihova nastanitve) pa lahko obravnava tudi drugo sodišče.

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

Švedsko pravo določa več pravil o izključni pristojnosti, v skladu s katerimi je treba postopek začeti pred izrecno določenim sodiščem. Pravila o izključni pristojnosti vsebujejo tudi nekateri mednarodni dogovori, kot so uredba Bruselj I ter Bruseljska in Luganska konvencija. Če se zadeva, zajeta s katerim koli izmed teh pravil, vložijo pri sodišču, ki ni izključno pristojno, sodišče te zadeve ne sme obravnavati.

Najpomembnejša švedska pravila o izključni pristojnosti so:

stvarnopravne spore mora večinoma obravnavati sodišče v kraju, kjer je premoženje;

za odločanje v nekaterih stvarnopravnih sporih je izključno pristojno zemljiškoknjžno sodišče („fastighetsdomstol“) oziroma razsodišče za najem ali zakup („hyresnämnd“ ali „arrendenämnd“). Tudi to je odvisno od tega, kje je premoženje;

za zadeve v zvezi z dedovanjem je pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča pokojnika;

za spore v zvezi z zakonsko zvezo in delitvijo premoženja med zakoncema je pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča ene izmed strank;

če je za obravnavanje spora pristojno delovno sodišče („Arbetsdomstolen“) ali gospodarsko sodišče („Marknadsdomstolen“), postopka ni mogoče začeti pred rednim sodiščem splošne pristojnosti v kraju stalnega prebivališča toženca;

za večino sporov v zvezi z okoljskim ali pomorskim pravom in pravom intelektualne lastnine veljajo posebna pravila, ki določajo pristojnost samo enega sodišča;

za obravnavo nekaterih zahtevkov v zvezi z izvrševanjem tujih sodnih odločb je izključno pristojno švedsko pritožbeno sodišče („Svea hovrätt“).

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Stranki se lahko dogovorita, da spor lahko obravnava oziroma ga mora obravnovati določeno sodišče. To je tako imenovani dogovor o razširitvi pristojnosti, ki mora biti sklenjen v pisni obliki. Sporazum lahko določa izključno pristojnost enega sodišča. Stranki se lahko dogovorita tudi, da je pristojno sodišče, ki v skladu s pravili običajnega prava sicer ni pristojno. Za pristojna lahko določita tudi več sodišč.

Načeloma mora sodišče, ki sta ga stranki določili kot pristojno, zadevo, ki mu je predložena, sprejeti v obravnavo. To pa ne velja, če je dogovor v nasprotju s katerim izmed pravil o izključni pristojnosti. Če ena izmed strank trdi, da je dogovor o razširitvi pristojnosti neveljaven, mora sodišče proučiti tudi to, pri čemer se lahko izreče za nepristojno.

Sodišče, ki sicer ne bi bilo pristojno, je lahko pristojno, če toženec ne trdi, da zadevo obravnava napačno sodišče (tako imenovano „molčeče soglasje“). To pa ne velja, če veljajo pravila o izključni pristojnosti; sodišče mora to vprašanje obravnovati na svojo pobudo. Vendar sodišče vprašanja, ali je zadeva predložena v nasprotju s splošnim pravilom, pravili o pristojnosti več sodišč ali dogovorom o razširitvi pristojnosti, ne prouči samodejno. Na nepristojnost sodišča se je treba sklicevati, ko stranki prvič predložita stališča v zadevi. Če toženec ne predloži stališč in mora sodišče izdati zamudno sodbo, mora sodišče proučiti, ali je pristojno.

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Civilnopravne spore obravnava dve specializirani sodišči: delovno sodišče („Arbetsdomstolen“) in gospodarsko sodišče („Marknadsdomstolen“). Delovno sodišče obravnava spore med delodajalci in delavci. Gospodarsko sodišče obravnava spore na področju konkurenčnega prava in prava oglaševanja. Za nekatere vrste civilnopravnih zadev so pristojna okrožna sodišča („tingsrätter“). Med okrožnimi sodišči na Švedskem je tudi pet zemljiškopravnih in okoljskih sodišč („mark- och miljödombostolar“). Ta sodišča obravnavajo zadeve, ki jih ureja okoljski zakonik („miljöbalken“), ter zadeve v zvezi z razlastitvijo in parcelacijo. Za pomorske zadeve je pristojnih sedem okrožnih sodišč, ki so tudi pomorska sodišča („sjörättsdomstolar“). Za spore s področja prava intelektualne lastnine, zlasti za spore v zvezi s patenti, veljajo posebna pravila, ki določajo izključno pristojnost okrožnega sodišča v Stockholmu („Stockholms tingsrätt“).

Zadnja posodobitev: 12/11/2015

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.